

N. B. Det fria ordets vådor.

Allmänna bildningen, laglydnaden, samhällsordningens fasthet (50 årigt bevis), *||lagbundna statsskicket,||* medgifva beredandet af dessa fördelar.

2:o Att likväl hos hvarje folk yttranderätten bör vara lagbunden såsom all samhällsverksamhet – Här lagen sträng – *N. B.* Allt det väsentliga till förebyggande af verklig fara för religion, sedlighet stat – Äfven Finskandes beroende ställning garanti –

- 10 Men mindre olägenheter – Medgifven frihet missbrukas – De okunnigaste de första att begagna den och egoistiska syften och passioner – De som förut i staten ingenting gällt söka böja alla under en förment allmän opinion, terrorism, och svagheten underkastar sig den – Fordras tid, förrän korrektivet i sig sjelf – de tänkandens och vetandes opinion, uppskattning af stundens bifall till dess rätta värde (af både styrande och folkets representanter –
För denna öfvergång nya garantier –

- 20 3:o Afsätt på det rike, hvarmed förenadt – Derför skilnad mellan Svenskt och Finskt tryck inom landet – i afsende härå intet annat tillfredsställande än pressfrihet utan censur. Utan konsekvens för förhållandet genom språket – Garanti äfven här i –
Men särskildt förslag för tryck på främmande språk, för allt utländskt tryck –

- 4:o I afsende å Finskt & Svenskt tryck – en Presstyrelse med ombudsmän – öfvervakning
Särskilda bestämmelser för politiska tidskrifter och tidningar
Böter eller fängelse för ordningsmål och för pressförseelser icke
30 förutsedda i allmänna lagen – Uppräkna –
För att göra böter effektiva kautions för politiska blad –
Åt domstolarne allt afgörande –

- 5:o I afsende å utländskt tryck etc. föregående censur – med härför nödiga bestämmingar
Utländska tidningar äfven Petersburg censureras derstädes
Svenska &c. öfver Åbo – der –
Böcker – Om angå Ryssland af Press direktionen –
40 Men i öfrigt underkastas domstolsutslag –

6:o

104 VOTUM ANGÅENDE KAUTION FÖR PERIODISKA SKRIFTER AV POLITISKT INNEHÅLL HUB, JVS handskriftssamling

- 50 Eftertanke och erfarenhet hafva lärt, att penningböter utgöra det lämpligaste straff för tryckfrihetsbrott. Äfven kommissionen har förenat sig om denna åsigt.

Men erfarenheten lär också, att Tidningar utgöra den litteratur, i hvilken missbruk af tryckfriheten lättast förekomma. De ega också genom sin spridning det mesta inflytande. I synnerhet de politiska bladen kunna, emedan de vänder sig till de jemförelsevis upplysta

massorna verka det onda med än större lätthet än det goda. Man finner därför, att öfverallt Presslagar stiftadt med särskildt afseende på denna genre af litteraturen.

Politiska tidningar tillhöra äfven i alla länder de mest vinstgifvande förlagsartiklar och hafva därför blifvit ett synnerligt föremål för affärsspekulationer. De behöfva nemligen, sedan de vunnit någon spridning, intet förlagskapital, emedan priset för försäljningen ingår på förhand eller åtminstone genast för hvarje utgifven nummer. Då de tillika äro enmansblad, ökas härigenom lättheten att förlägga dem äfvensom vinsten. till och med i Finland är redigerandet af sådana blad det enda författarskap som ger sin man bergning; såsom äfven här redan ett antal tidningar förläggas af affärsmän och än säkert flera dylika blad skola uppstå, när en presslag ger mera säkerhet för deras bestånd. 10

I en sådan på vinst beräknad affärsrörelse måste erläggandet af böter naturligtvis vara desto mera ovälkommet, ju oftare sjelfva arten af de ämnen, som i en tidning afhandlas, kan föranleda kollisioner med presslagen. Detta har verkat, att öfverallt, der det kunnat ske, förläggaren för en politisk tidning icke sjelf uppträdt såsom dess utgifvare, utan i sitt ställe antagit en ansvarig utgifvare, som ingenting eger, utan med fängelse aftjenat de böter, hvilka kunnat ådömas tidningen. Ett sådant subjekt är lätt funnet, som då han erhåller en ringa tärpenning utöver fångkostnaden, anser fängelset för en lycka. Alla presslagens ansvarsbestämmelser kunna sålunda för politiska blad göras illusoriska. 20

Detta förhållande har förmått lagstiftaren, att af politiska tidningars utgifvare fordra en kaution för erläggande af de böter, till hvilka han för tryckfrihetsbrott kan dömas. Den Svenska presslagen är den enda ||N. B. Norrska Danska||, i hvilken detta stadgande icke ingår, men också är Sverige ||är Sverige beryktadt för sin »skandalpress» och sina »ansvaringar».|| 30

Att här i Finland icke stadga en sådan kaution vore att förklara, det förläggare af politiska blad kunna efter behag undandraga allt ansvar för dessa blads innehåll. Ju mindre prenumeranternas antal och inkomsten af utgifvandet här jemförelsevis äro desto mera intresserad måste förläggarene blifva att på anfördt sätt undandraga sig böterna.

Kommissionen kunde visserligen genom en sådan förklaring visa sig liberal. Men denna liberalitet vore i min tanke illa beräknad, der det gäller frågan, om tryckfrihet för landet kan vinnas eller icke, och än mera, om Presslagen skall blifva en Regeringsförordning eller en genom Ständernas medverkan tillkommen bestrående lag. Dessa ändamål kunna vinnas endast derigenom, att lagförslaget erbjuder all möjlig garanti mot tryckfrihetens missbrukande. Det vore därför obetänkt att föreslå en lag endast för skenets skuld. Och en sådan blifver Presslagen med afseende på de politiska tidningarne, om kautionen borttages. 40

Det är på dessa grunder jag för min del anser kommissionen böra föreslå en kaution för politiska tidningar, lämpad efter vårt lands förmögenhets och penningförhållanden.

Jag förenar mig så mycket hellre äfven i detta förslag till garanti mot tryckfrihetens missbrukande, som jag fast hoppas, att en presslag icke skall tillkomma utan lantdags hörande, och det då kommer att bero af Ständernas pröfning, huruvida de förelagna garantierna äro antagliga eller icke. 50